

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any I.—TARRAGONA, 7 setembre de 1913.—Núm. 9.

BIBLIOTECA PÚBLICA
TARRAGONA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

Méndez Núñez, 6, baixos

Els treballs se publiquen baix la
responsabilitat de llurs autors.
No's retornen els originals.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre . . . . . 1'50 ptes.
Anuncis, a preus convencionals.

A l'Ajuntament tarragoní i a tots els demés de Catalunya

La nostra patria, concreció de tots nostres amors, necessita refer-se de passades dissorts per a poder viure amb la dignitat que en aquest temps ja es patrimoni de tots els pobles.

Avui el nostre, per lo que sia, no ho volguem ara esbrinar, aguanta poc menys que impassible les fuetades que li donen sos enemics. Hi ha alcalde que castiga l'ús de l'idioma català; no manca governador que per evitar-se la molestia de veure onejar al vent nostra gloriosa bandera, no la deixa issar.

Aquestes veritables bofetades a nostra dignitat, han aixecat sorolloses protestes; més no creiem en l'eficacia de les mateixes, encar que si estem plenament convençuts de que som tots els bons catalans els que sentim en nostres galtes la rojor de la vergonya.

L'esborrar aquest agravi, no pot ésser obra dels que'ns l'han inferit, ni dels seus superiors geràrquics; ha d'ésser obra de nosaltres mateixos. Nosaltres creiem que'ls Ajuntaments, representants els més directes, els més veritables, de l'opinió catalana, son els cridats a contestar dignament a l'actitut dels que'ns ofenen. I creiem que la millor contesta, serà issar des de quan més aviat se pugui, cada dia de festa, la bandera barrada en totes les cases-ajuntament de Catalunya.

Si al costat de la bandera Catalana n'hi hà d'haver una altra, que hi sigui en hora bona, car la nostra no vindrà pas en só de guerra i si en ús d'un dret que no s'ens pot negar.

Regidors de nostre municipi, Ajuntaments de Catalunya; si estimeu la vostra terra, si la seva historia vos enorgulleix i volèu que l'avenir de la Patria sigui ben esplendorós, féu que'l seu símbol se mostri als ulls de tot-hom, que'ls catalans tots el venerin i que'ls no catalans, per superbs i enlairats que siguin, el respectin.

Issar la bandera catalana, es rebutjar tots els afronts que s'han fet a nostra terra. No fer-ho pot semblar feblesa i disposició a sufrir-ne de nous i de pitjors.

Siguem tots bons catalans!

***

L'onze de setembre

Hermoses són les festes commemoratives. Sia de dolor o de gloria'l fet que's remembra, despert en el nostre cor la pena o l'alegria, sempre'l passat se'ns presenta envolt d'un perfum encisador. I es el cant del poeta, heròic o el·legiac, el que millor el sintetisa, lo que més bé li escau. Diria's que la forma poètica per això s'es inventada, puig mai pot tenir una més bella i ajustada aplicació.

D'aquí que tots els pobles coincideixin en la manera d'exterioritzar els seus sentiments al celebrar les dates més glorioses de sa respectiva historia. Les fogueres, el brandeig de campanes, el voleiar de banderes, els rams i les corones, seràn símbols eternals del patriotisme, oracions cíviques en les que l'esperit de l'home associa gaiament l'hermosura de la Naturalesa.

Els catalans, com a bons mediterranis, hi sabem posar tot el cor en aquestes festes commemoratives. Fins devegades li posem massa, perque sovint, desgraciadament, el foc de la passió salta per damunt de la feblesa del convenciment, i tenen els nostres esclats molta semblança amb els entusias-

mes d'infant, que s'esfumen i's desvaneixen tot just iniciats.

No és que no'ns plagui moltíssim l'aire de les commemoracions. Ben partidaris som de celebrar-les i revestir-les de la major solemnitat. Aquesta, especialment, que'l dia 11 de setembre fa onejar cada any la bandera barrada per tots els indrets de la terra,—la caiguda de Barcelona al 1714 i amb ella la pèrdua de la llibertat política de Catalunya, amb el recort piados als hèroes i l'exaltació dels fets més culminants d'aquella tragedia—té, per a nosaltres, el més gran encís i'ns impulsa a lluitar amb més ardimet per les nostres reivindicacions nacionals.

Nosaltres veiem en aquella data luctuosa la consagració d'un fet fatal. Catalunya a l'ésser invadida per les tropes franceses i castellanés, ja no existia. El Decret de Nova Planta era la confirmació de la pèrdua de la nostra personalitat, ja retuda molt abans, ja renunciada tàcitament per moltes generacions de catalans. Pitjor que aquell odiós Decret foren moltes de les disposicions que'l succeiren, i Catalunya les rebé i les acatà sense protestes ni plansys.

Per això avui, tot sumant-nos a la manifestació que rendeix homenatge a l'estatua d'En Rafel de Casanova, desitjem que tots els catalans, tots els que's sentin verament nacionalistes, pensin en enfortir la seva idealitat. La Patria es el passat i es el present, però es encara més l'avenir. Commemorem l'onze de setembre de 1714 i fem lo necessari per a que, una volta instaurat amb totes les seves prerrogatives el Parlament català, la nostra Patria no pugui ajupirse mai més sota'l jou de cap poder humà.

***

Prensa catalana

Alegra'l cor de tot bon patriota català, el veure la florida verdaderament grossa que a l'Amèrica hi ha fet la premsa que orgullosament mostra als ulls dels llegidors la capsalera amb les quatre barres catalanes.

Per totes les Repúbliques d'Amèrica hi ha escampada sang catalana, i per tot allà on hi alena un cor germà nostre, veurem que d'una manera o altra s'hi ha de coneixer. El caràcter català, decidit, altruista i empenedor, rebela's a voltes fins a predominar d'entre'ls que'l puguin enmotllar, i ben lluny d'ésser blanc de les ires, es acullit amb el respecte i la benvolensa que's mereix.

Sovint amics nostres ens envien periòdics catalans que veuen la llum a les terres americanes.

L'alegria que'ns produeix es grossa, al rebre les publicacions que germans nostres en terres tan llunyanes les hi donen vida.

Moltes d'elles van ilustrades amb gravats, vistes de monuments i de poblacions catalanes, amb articles i poesies que conserven el caliu de l'amor patri.

A Cuba s'hi publica *La Nova Catalunya*, que va fundar el benemèrit Conangla Fontanilles, i la seva presentació, reformada des de uns mesos ençà, es esplèndida a tot ser-ho. En ses planes hi apareixen articles i poesies avalats amb firmes respectabilíssimes i'ls clixés que inserta son d'un gust artístic refinat.

A Xile hi veu la llum la revista *Germanor*, la qui també, com la que's publica a l'Havana, es digna en tots conceptes d'ésser llegida i honra als que li donen vida.

A Buenos Aires, la *Catalunya al Plata*; a Montevideo *El Eco del Centre Català*, a Mèxic i altres Repúbliques americanes altres tantes revistes i periòdics, els noms dels quals no recordem en aquets

moments, tots ells saturats d'aquest ambient nostre tant patriòtic i tots defensant les quatre barres de la nostra bandera i propagant la nostra llengua, que hem heretat dels Lull, Jaume I, Montaner...

Ho consignem amb molt de goig. El caràcter català, ha de sobressortir allà on siga que hi hagi una ànima catalana. Treballador sempre com el qui més, la seva activitat en la lluita per la vida, es la mateixa que dedica per al ressorgiment de la nostra Catalunya, tant aquí com si's trova lluny de la patria.

Aprofitem aquesta ocasió per a enviar una amical salutació a tota la premsa catalana que's publica a l'Amèrica i esperem que'ls nostres germans que la redacten no defalliran un sol moment en l'obra empresa.

Avant sempre, catalans!

***

Desenganyeu-vos

«Es d'esperar que's farà justícia a Catalunya si es que'l Govern, per estalviar-se'ls conflictes del projecte de Llei de Mancomunitats, no s'empenya en crear-ne d'altres per a portar-nos de nou a aquells temps de pertorbacions que creiem definitivament desapareguts.»

La Veu de Tarragona.

Veus aquí, amics, una de les causes que motivaren el destriament de les forces catalanes que integraven el gloriós moviment de Solidaritat.

Els regionalistes, els de la dreta, troven que *es d'esperar que's farà justícia* i CREGUEREN definitivament desapareguts aquells temps de pertorbacions... Nosaltres els esquerrans, no esperàvem, ni esperem res, dels de fóra casa que podrien fer-nos justícia i creguèrem, com seguim creient, que aquells temps de *pertorbacions* tornaran. I parlant ben sincerament, els trobem a mancar.

Aquelles *pertorbacions*, eren els esclats que despertaven el sentiment patriòtic dels fills de la nostra terra i eren per tots produïdes, per nosaltres que encare'ns alabem d'haver-hi prè part, i pels regionalistes, que avui, mes *pràctics*, més bons-jans, s'en avergonyeixen.

Si no hagués sigut per aquelles *pertorbacions*, ni s'haurien fet per l'Estat espanyol lleis d'escepció, com la de jurisdiccions, que mantenen sempre abrindat en el cor de tots els bons catalans el foc sagrat de l'amor patri, ni cap dels capdills de les forces catalanistes hauria sonmiat mai poguer-se asseure en les poltrones ministerials.

Es clar que quan s'espera justícia... i una cartera, les estridencies no fan de bon sentir; prò també es natural que quan se desitja justícia a seques, se posi en la veu i en el gèste quelcom d'imperatiu.

La mala pensada de l'Alcalde de Vilafranca, d'imposar una multa a un ciutadà digníssim per el fet d'haver redactat en nostra llengua un programa de festa major, ha fet escriure a les plomes regionalistes coses que ja no creien haver d'escriure mai més; s'han enviat a centenars de telegrams de protesta i s'han omplenat dotzenes de columnes.

Es que tant i tant s'espera, que vé que al cap-dell se perd la fè, i una volta aquesta perduda, pot més l'agravi d'un alcalde sense importancia que abans de perdre-la el de tot un senyor president del Consell de Ministres.

La sordina que abans ens volien fer obligatoria, avui la deixen ells mateixos en desús. Ho trovem molt bé.

Que's vagin desenganyant, que deixant el camí de les mútues complacencies (te'n donc un, dona-m'en

mil) torni arrelar en el cor de tots el convenciment de que Catalunya, per vence, ha de lluitar.

I lluitem: en la lluita fem-nos forts; del contrari, lo que avui ha fet, inconscientment, un pobre home contra nostra patria, ho faria demà un de més alt, i l'altre dia un altre, i al cap de poc temps no'ns seria permès parlar la nostra llengua ni a la mateixa mare que, ja gronxant-nos en el brès, ens ensenyava que com a catalans, era la llengua lo més sagrat de tot quan podíem posseir.

Els bons temps retornaràn: vindràn pertorbacions, serem perseguits; mes no defallirem; seguirem lluitant, i els qui espereu pau de llarga durada abans de la victòria definitiva, tindreu desenganys i a cop i de tenir-ne, vos decidireu a tornar al nostre costat a lluitar per la Patria, car no volem pas creure que en hores de perill per ella, vos ajunteu amb l'enemic per a anar contra nosaltres que no cometem altre pecat que'l d'ésser els seus defensors més lluitadors i més abnegats.

* * *

El "papu" del jaumisme

Es hora que'n parlem. El silenci, que es moltes vegades indiferència o repugnància ciutadana, podria semblar als ulls d'algú, covardia que estem ben lluny de sentir. I aquesta falsa deducció contra'l valor i la paciència de l'element lliberal, seria aprofitada—si no ho es ja—pels qui, vinga o no vinga a tom, gallejen a tot'hora d'una valentia quixotesca, signe característic d'incultura i incivilitat.

També Tarragona, fa pocs dies, ha tingut de presenciar l'espectacle d'una manifestació facciosa-militar del jaumisme. Pels carrers més cèntrics de la ciutat han desfilat uns quans jovincels amb boina al cap, marcant el pas i a toc de corneta, en formació més o menys correcta, comanats per una quatreta d'homes garrot en mà, de mirada ferotge i actituds pinxesques. Despertant la curiositat d'alguns i provocant el fàstic dels més, s'han dirigit a un temple, que no han pogut omplir, malgrat fos dels més petits de la població. I allí ha tingut lloc una moxigança de benedicció, que no altra qualificació mereixen els crits i'ls aplaudiments i'ls conceptes d'odi, llençats sense respecte al santuari.

Que això no es rès, que rès representa i significa, prou que ho sabem. El carlisme es mort i per sòrt d'Espanya i de l'humanitat, no ressucitarà mai més. Queden els lemes llampants, els recorts de les malvestats disfregades d'heroïsmes, els revifaments xorcs que s'esplaien infantilment en la formació dels requetès i en la benedicció de banderes i banderins. I queda, com a símbol del barbarisme ancestral, el maneig de l'arma homicida, del fusell i del browning, que en mans inexpertes i impotents per a esgrimir-lo contra'l règim en els camps de batalla, es prou per atravessar el cor d'una pobre avia velleta, com suara acaba de succeir.

Totes aquestes manifestacions externes d'una morbositat propera a desaparèixe, constitueixen el papu del jaumisme. Prevalguts del soroll d'aquestes apariències, uns quants senyors constituïts en junta local, provincial o regional, s'introdueixen en els governs civils, diputacions, delegacions d'hisenda i demés oficines públiques. Repareu-los; mai van sols, sempre'ls acompanya'l cacic de tanda, sia lliberal o conservador, que poc importa. Ells, els orgullosos absolutistes d'ahir, blinquen l'espina davant del més humil representant de la monarquia il·legítima que tant afirmen odiar. Ells, els descendents directes dels hèroes i capdills, minsos aliats del caciquisme i'ls seus esclaus més fidels. I tot per un bri de favor, per una mica d'influència, per unes engrunes del presupost que poden repartir els primats dels partits lliberals que desgovernen l'Espanya.

No sabem lo que passa a Lleida i a Girona; però si'ns consta lo que està succeint a Barcelona i, amb més certesa, es clar, a Tarragona. A Barcelona no's parlaria de jaumisme sense la protecció o tutela que li dispensen regionalistes i conservadors, que'l consideren utilíssim per a que'ls guardi les espatilles en l'actuació de lo que s'anomena la coalició de les dretes. A Tarragona'ls quefes carlins son una vera extensió del ministerialisme, i'l secunden i obeeixen sense ni sisquera guardar les apariències. De la

protecció oficial s'alimenten, amb els elements oficials conviuen i junts exploten l'influència del poder i qualche negociet que a l'ombra protectora del govern ha pogut confeccionar-se.

I veu's-aquí a lo que's dirigeix i s'encamina tot aquest aldarull de requetès i aplecs i benedicció de banderes i sermons guerrers i tocs de corneta. Així's va fent el papu i's posa preu als restes de la convicció l·legitimista i de l'influència religiosa. Quan els joves se cansaràn del xim-xim, del tret al blanc i de fer els soldats a mena de batalló infantil, no mancarà algun personatge del partit que, recordant una tupinada electoral o una traïdoria política, treballarà per a proporcionar-los un passament en qualsevol oficina de l'Estat, de la província o del municipi.

* * *

Pràctiques abusives

Segons diuen, vivim en un règim de llibertat i publicitat. Però, si hem de parlar amb franquesa, això que en tots els ordes no passa d'ésser una ficció, esdevé una veritable llegenda quan se tracta dels municipis. Així al menys podem assegurar-ho per lo que fa referència al nostre Ajuntament.

Ens queixem contínuament de l'acció de l'Estat. Uns la troben mal encaminada i altres pertorbadora. I no obstant, l'Estat quan obra per medi dels seus poders executiu i judicial, les resolucions que afecten a l'interès general, se publiquen ben o mal fonamentades. En quant al poder legislatiu, quan funciona, tothom pot enterar-se dels projectes i proposicions de llei que's presenten, dels dictamins de les respectives comissions, de les discussions que promouen i de la votació que recau en últim terme.

¿Per què no ha de succeir una cosa semblant amb l'Ajuntament? Les qüestions importantíssimes en que'ls municipis intervenen i la transcendència innegable dels seus acords, exigeixen una publicitat absoluta. La respectabilitat dels interessos que'ls hi estan encomanats i'ls perjudicis que poden ocasionar, fan precisa una constant comunicació amb el poble. D'altra manera van semblant-se recels i desconfiances, causa sempre d'odiositat i desprestigi.

Perque, repareu-ho bé. Tant com un municipi's rodeja de misteri i, en una o altra manera, escamoteja de la vista del poble'l fonament de les seves resolucions, van augmentant també les sospites i les murmuracions que donen marge a que's pensin i s'acceptin com la cosa més certa, veritables enormitats. Allunyar al municipi del poble, fer que per a aquets sia l'administració una caixa tancada, impenetrable a les mirades de la multitud, es provocar l'abstenció dels partits i dels ciutadans honrats, de tots els afers comunals.

Deu corregir-se aquest abús sancionat per una pràctica de molts anys. No n'hi hà prou amb que les sessions sien públiques i que'ls periòdics insertin cada setmana les ordes del dia. Es necessari que trascendeixi també'l treball de les respectives comissions, que marquen la veritable orientació de l'entitat municipal. Així i sols així conseguirem rodejar l'Ajuntament del prestigi i serietat que mai deuria faltar-li.

* * *

Per la Rambla

Si una cosa hi hà a Catalunya que's pugui escriure amb majúscula es la Rambla. I es perque la Rambla representa lo quotidià i lo tradicional, sigui la de Barcelona, Girona, Lleida o Tarragona, ja que en ella un hi va pel seu lluïment, les noies engalanades i el jovent amb els trajes millors, per a ornamentarla; i per altra part es també saló de conferències, ull de vanitats, trottoir d'amoroses. Per a ella son les manifestacions dels revoltats, les professions religioses, els romiatges de vici, el trotacarrers i el que's passeja mandrós sota'ls plàtans, com si fossin del jardí de la seva casa pairal.

Els que arriben de fóra, lo que veuen primer es la Rambla, perque en ella hi hà tota l'energia de la població; es pot ben dir que un poble que no tingui Rambla, sempre serà una mica trist. Els pobles castellans poseeixen la plaça a la vora d'una catedral o un passeig per a pendre'l sol, on hi van capellans, criatures i avis; un passeig que sembla un sanatori per a convalescents i tuberculosos. Per això

tenen aqueixa melangia provinciana, perquè'ls hi falta la Rambla. Si suprimissim les Rambles, la vida catalana canviaria, aquesta nostra vida tant mediterrània...

La nostra Rambla, orgull dels tarragonins, es espaiosa per demés per lo molt llarga i ampla, i força atraienta per lo recta, fent-la ésser envejada pels forasters que'ns visiten, que l'admiran embadalits i li donen molta més importància que nosaltres. I es que son ben escasses les poblacions que contenen amb vies de l'amplada de nostra Rambla i que tinguin llurs cases totes elles la mateixa alçada, donant aqueixa igualtat un aspecte magestuós i verament arquitectònic.

Seguit de la Rambla tenim el Passeig de Pi i Margall, l'incomparable Balcó del Mediterrà, com digué n'Emili Castelar admirant el gran i bell espai de mar que's domina. En aquest recó s'hi passegen qualques parelles amoroses i persones buscadores d'aquella brisa del mar i aimadores de la quietut. Però la juventut, l'alegría, impera a la Rambla, al passeig de l'amor, de les confidències i de las curiositats on hi transiten les nostres xamoses damiseles amb sos perfums encisadors, capaces de trastornar als homes més austers, finses altes hores de la nit.

Si de la nostra Rambla es poguessin fer desaparèixer els dos monuments que hi han, quin altre aspecte tindria, puig desde la barana del Balcó del Mediterrà es dominaria, amb tot son esplendor, el vert esplanall grandios i les montanyes del nostre camp.....

* * *

Todo está igual...

En aquest món, el qui no s'accontenta és perque no vol.

Durant uns dies hi ha hagut un rebombori de mil diables entre'ls de l'art de la tauromaquia—actors, aficionats i públic—amb motiu d'haver anunciat el cèlebre *Bombita* que pel vinent octubre se tallaria la *coleta*.

Els telegrams dirigits al popular matador han plogut com en plè més de maig cada dia un raig. Que no's retirí, diuen els verdaders *bombistes* o *bomberos*, que de tallar-se-la el nostre ídol, l'art de Cúchares está lo que se'n diu perdut. Ell es dels veteranos i sempre ha sapigut demostrar allà ont té la mà dreta. Però en Ricardo Torres, *erre que erre*, més tossut que l'aragonès del conte, insistint en que no vol que'l públic el prengui mes per xino, ara que ja s'ha creat un nom i una fortuna més que regular.

El disgust ha sigut grós, però per a contrarrestar el mateix i omplir el buid que deixarà quan se retirí, hi ha hagut ja qui s'ha preocupat de que les coses quedin en son lloc degut, i aixís tindrem que's retirarà pel foro en *Bombita* i apareixerà de nou el gran, l'incomensurable ex-tinent d'arcalde de Mazantini, de tan bona recordança per algún tarragoní.

L'art taurófil i la patria quedaràn novament en son lloc i aquí no *ha pasado nada*.

Todo está igual, dirán els del gremi al normalitzar-se la qüestió de palpitant actualitat i de tanta transcendència. *Parece que fué ayer...*

* * *

Trucs

Reno i quina calor tan enganxadissa! Aquest lluent, i com apreta!

No'n tens prou de treballar i suar, sino que encara sues sense fer rès. Diàble!

Voldria anar al Pol Nord per a veure si es veritat tot lo que diu en Peary. I si fos cert, quedar-m'hi. Com disfrutaria balancejat-me sobre aquelles extenses neveres; navegant en aquells mars de glas i respirant aquella atmòsfera casi congelada!... Però, tè, quan rumio i penso que per anar-hi tindria de vestir-me d'esquimal, plé de pells de bestia per tot arreu i omplir-me d'estufes japoneses les butxaques, m'entra per tot el còs una mena de suor que fa dir-me: Bah! Allà dalt que hi vaigi en Cambó o en Pol de *La Veu*, que jo ja'n tinc prou amb el meu sillonet de la Rambla i amb fer alguna que altre *ronda* amb els companys.

I ara que parlem de *rondes*.

Ja ha comensat la *ronda* d'àpats amb motiu

d'aquest *cuento* del Congrés africanista. Aquí si que hi cap allò de: *antes, en él y después... del Congreso*. Tira peixet. Així si que s'ho pot ésser antimoro.

La primera *ronda* ha anat a càrrec de l'amo de la companyia el Sr. *Cor-bel-la*, qui diu té'l propòsit de portar per aquella solemnitat africanista al *Gato* i alguns altres moros d'importància.

Vet a aquí perquè l'altre dia'm deien que entre ells hi havia moros a la costa.

Francament com que jo amb aquet plet no hi entro ni hi surto, no vull ficarm-hi i menys parlar-ne.

Perquè, conformes que s'expliquin interioritats i's publiquin memòries íntimes, ja que ara s'ha posat de moda el fer-ho; però que quan un se casa fassi exposició del nuviatge, com ha succeït ara amb motiu de la boda del jove i ja ex-rei D. Manuel amb una princesa de la casa Hohenzollern, trobo que es una solemníssima poca-solta. Sigui qui sigui qui ho fassi.

Calla, home, calla; una cosa tan seria com es això de casar-se, i ensenyar els trajos de *lucres* que han de servir per a la cerimònia... Repeteixo que es una tonteria, al menys pels de la família. Ara, pels de fóra, millor, molt millor aquestes d'exposicions, que moltes de les que tenim de pahir per aquí.

Ahir la Nelly al Mundial. Quina donassa! Demà la Campi al Mundial. Si no l'heu vista, us diré que es encara mes donassa i més... ¿Com us ho diré ara jo?... mes *tipo* que la Nelly.

Es de la terra de les Lucrezies i de les Messalines, no cal parlar més.

I ara, campí qui pugui.

* * *

Vida obrera

S'ha plantejat a Barcelona un altre conflicte obrer: el del tancament a les vuit del vespre de les tendes i despatxos. Afecta aquest a la nombrosíssima classe dels dependents que, com molt encertadament diu un estimat confrare, són els obrers que van més mudats i guanyen menys.

No cal dir que aquests proletaris s'emporten totes les nostres simpaties i que voldríem que l'èxit coronés la seva campanya. I esmentem amb satisfacció intensíssima que'l moviment ha sigut iniciat i preparat amb força seny per una entitat netament nacionalista: el Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de l'Indústria.

A Tarragona també hi ha dependents i fora ben vist per tothom que s'adoptessin les reformes proposades per l'esmentada entitat.

La conciliació obtinguda entre patrons i obrers d'aquesta ciutat en lo relatiu al treball dels carreters i peons, ha sigut molt ben rebuda per tot el comerç.

El passat dimars se reuní en Assambla l'Associació patronal i no sols ratificà el conveni firmat davant el governador de la província, sino que acordà un ampli vot de gràcies als comissionats D. Joan Pallarés, D. Josep Vilar Tomàs, D. Eduard Batalla, D. Eugeni Boada i D. Josep Bonet, per l'acert i patriotisme amb que ha sapigut portar a cap la difícilíssima missió que'ls hi fou confiada.

En la mateixa reunió a que abans fem referència, molts comerciants se dolgueren de l'escassetat de braços que s'observa d'un quant temps al moll, malgrat el ben crescut preu dels jornals, lo que fa que's retardin les operacions de càrrega i descàrrega.

Segons se'ns diu, aquesta setmana la major part de dies no ha quedat ni un sol home ni un carro en vaga, a pesar de que alguns vermadors aragonesos han aprofitat el guanyar un bon jornal.

Els operaris que treballen a les pedreres del Port celebraren el passat diumenge una reunió per a constituir-se en societat de resistència.

Se nomenà una comissió per a tirar endavant els treballs d'organització, la qual ha convocat una altra reunió que ha de tenir lloc aquest matí.

* * *

Notes de l'Orfeó

De l'excursió d'avui. - Art i Patria

A l'hora d'entrar en màquina'l nostre setmanari, s'estava organitzant la comitiva orfeonista per a marxar en direcció a l'Espluga, amb el tren mixte de les 7'55 del vespre.

Ens consta que l'*Orfeó* serà rebut per l'Ajuntament de l'Espluga en pès, el novell Orfeó d'aquella vila i'l poble en massa.

Després de saludar al poble cantant l'*Himne a la Senyera* a casa la Vila, sanirà dret a les masies a dormir.

A l'endemà, diumenge al matí, visitaran els orfeonistes, les masies, les fonts, i'l Monastir de Poblet.

A cosa de les 11, se cantarà en estrena, la gran missa del Papa Marcel·lo, d'en Palestrina, en l'altar major del famós i històric monastir.

Es aquest acte d'una transcendència tal, que en altres circumstancies del catalanisme, hauria produït un foc d'entusiasme tan sols comparable amb aquella data inesborrable de l'anada de l'*Orfeó Català*, quan l'entrega de la rica i monumental senyera que les dones catalanes captaren per a la *Unió Catalanista*.

Avui, fora del clòs de l'*Orfeó tarragoní*, no s'en parla. No sembla si no que'l sentiment català s'hagi adormit, o qui sab si s'és mort entre'ls vius d'avui.

L'*Orfeó* vau en avant! Visca l'*Orfeó* i visca Catalunya!

El diumenge a la tarde, retornarà l'*Orfeó* a l'Espluga per a dirigir-se a Montblanch, després d'haver dinat a la masia del Comellà, per especial obsequi del diputat a Corts per la circumscripció, D. Julià Nougués.

Les festes, rebuda i obsequis que'ls montblanquins preparen a l'*Orfeó* son grans i entusiàstiques.

Ja'n parlarem l'altra setmana.

¡Adeu, cantaires de la patria i de l'art! No retorneu pas, si nó es victoriosos! Sou fets a vencer, i heu de vencer sempre! Desperteu a l'esperit!

Que Poblet vos amari de la bella historia d'una Catalunya rica i plena!

Que'l recort d'aquells reis, sants i savis catalans, vos alimenti l'ànima d'una dolça anyorança de l'ahir perdut! Adeu, cantaires! Bon viatge... i a reveure!!

X.

* * *

Llibres rebuts

Siluetes d'Escriptors Catalans del segle XIX—quarta serie—per Francisco Gras i Elías (Biblioteca Popular de *L'Avenç*.)

Es meritíssima la tasca d'aquesta casa editora al posar a l'alcans de totes les fortunes obres de reconegut mèrit literari, i d'autors de valua que tant i tant honren a la nostra terra.

El volúm darrer, el 133 de la col·lecció, no demereix en res dels anteriorment publicats. Es el quart de la sèrie de les siluetes-biografies que'l malaguanyat Gras i Elías venia publicant, i aquest volúm postum completa l'obra de l'escriptor reusenc, i comprèn les biografies den Joan Cortada, den Balmes, den Rubió i Ors, den Letamendi de l'Anicet Pagès de Puig i den Lluís Cutchet, descrites totes elles d'una manera casi íntima i adornades amb no poques anècdotes i records personals, que's fa interessant i agradable en extrem la lectura del volúm de referència.

Com a prefaci, hi va una silueta-biografia de l'autor, que morí a Barcelona a l'Octubre de 1912, i que li dedica la casa de *L'Avenç*, acabant de completar així l'obra den Gras i Elías amb les siluetes d'Escriptors del segle XIX que ja han desaparegut d'aquest món.

Noves

Hem rebut el número de la revista *Germanor* que publica la colectivitat catalana de Santiago de Xile, i entre'ls diferents treballs que inserta, hi hem llegit un article encapsalat «La República Catalana i Federació Ibèrica» i que va firmat pel nostre estimat

amic en Pere Redón, actualment resident a Buenos Aires.

Nosaltres voldríem honrar les nostres columnes columnes reproduint aquelles ratlles patriòtiques que la ploma de l'amic ha trassat amb tanta senzillesa; però desgraciadament en aquest país hi regenten unes lleis que podrien trobar l'article den Redón pecaminós, quan en realitat no es tal cosa.

Perdoni nostre bon amic i a l'enviarli estreta abraçada de germanor, esperem ocasió per a publicar en lloc preferent de *RENOVACIÓ* qualques quàrtiles que'ns envii.

El nostre distingit amic i paisà, en Rovira i Virgili està ultimant les darreres monografies del tercer i últim volum de la seva «Historia dels Moviments Nacionalistes» que ve publicant la notable Societat Catalana d'Edicions.

Aquest volum, que tindrà unes 250 planes, amb un mapa en colors, comprendrà l'estudi històric dels moviments nacionalistes dels Balkans, Armenia, Georgia, Egipte, India, Irlanda, Gales, Bretanya, Basconia i Catalunya.

El nostre bon amic i company en Manel Roig, passa per l'immensa pena d'haver perdut a la seva virtuosa esposa D.ª Rita Cabré, víctima de traïdora malaltia. L'acte de l'enterrament serà avui a dos quarts de dotze del matí.

Sentim vivament la desgracia de l'amic Roig i li desitjem la conformitat necessaria en aitals casos.

Entre'ls elements industrials d'aquesta ciutat no ha produït gens bon efecte el propòsit de l'Ajuntament de no celebrar festes per Santa Tecla. Diuen—i amb això cal donar-los-hi la raó,—que es ara, quan els fruits de la terra van cars, quan els obrers no tenen manca de treball i en tots els estaments de la ciutat se nota un relatiu benestar, que l'Ajuntament devia organitzar unes festes lluides, cercant la cooperació del públic i de les entitats locals si la caixa municipal no permetia grans dispendis.

Així ho están fent Reus, Tortosa i Valls, i es llàstima que per apatía no s'hagi fet igual a Tarragona.

Sabem que un autor alemany ha demanat autorització per a traduir *La Ben Plantada* den Xenius, i que un altre autor anglés ha sol·licitat també per a traduir a la seva llengua totes les obres de l'eminent escriptora que firma Victor Català.

Celebrarem que s'arrivin a portar a cap les traduccions a que'ns referim, ja que contribuiràn a popularitzar la literatura catalana.

Ha mort el conegut industrial i propietari D. Juan Solé, pare de nostre particular amic el regidor Sr. Solé Granell, a qui com a sa distingida familia acompanyem en el sentiment.

A la fi ha desaparegut l'anti-estètic i perillós tret al blanc que contra'ls acorts de la comissió respectiva de l'Ajuntament s'havia instalat a la Rambla.

Ja ha costat prou.

El nostre respectable amic Doctor Martí i Julià està treballant en el pròlec del llibre recull dels seus articles de doctrina nacionalista, que per suscripció popular edita'l Centre Catalanista Gracienc.

La llarga malaltia que patia la virtuosa senyora Donya Lluïsa Gramunt, ha tingut funest acabament.

Al seu apreciable germà, el distingit Notari D. Simó i demés familia, fem present el testimoni del nostre condol.

IBARRA Y C.^a S. en C. - SEVILLA

LINIA REGULAR DE GRANS VAPORS

Tots els dijous sortida fixa del port de **Tarragona** per a Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Cádiz (admetent càrrega per a Ayamonte i Illa Cristina), Huelva, Sevilla, Vigo, Villagarcía, Carril, Coruña, Ferrol, Avilés, Santander, Bilbao, Pasajes i San Sebastián.—Servei ràpid eventual per a Galícia i Nord d'Espanya amb escales a Valencia, Alacant, Málaga, Sevilla, Vigo, Coruña, Santander i Bilbao, empleant solsament **catorze dies** en el viatge.—S'expedeix coneixement directe per a Luarda i Sant Esteve Pravia amb trasbort al vapor **Luarda núm. 3** y per a Dunkerque als vapors de la Companyia Francesa **Denain & d'Anzin**.
Viatges extraordinaris a Palma de Mallorca.—Unic servei fíxo i setmanal per a Cette i Marsella tots els divendres.

PRÓCSIMES SORTIDES

PER A LA COSTA D'ESPANYA

Septiembre 4	"Cabo Peñas"
" 11	"Cabo Corona"
" 18	"Cabo San Antonio"
" 25	"Cabo Quejo"
Octubre 2	"Cabo Oropesa"

PER A CETTE I MARSELLA

Septiembre 5	"Cabo San Antonio"
" 12	"Cabo Quejo"
" 19	"Cabo Oropesa"
" 26	"Cabo Higuier"
Octubre 4	"Cabo Roca"

Per a més informes, a son consignatari EN **MARIAN PERES**, carrer Real, 32.-Telefon 45

C.^a de Seguros Generales de Dusseldorf

Segurs de transports

La New-York, de New-York

Companyia de segurs sobre la vida

L'UNION, de París

Companyia de segurs contra incendis.

L'Assicuratrice Italiana, de Milan

Companyia de segurs contra accidents.

La Continentale, de Mannheim

Segurs de transports.

Passeig de Colon, 11 i 12, Barcelona

SUBDIRECTOR A TARRAGONA

Macià Mallol Bosch, carrer de Mar, 1

Societat de socors mutuels

TARRAGONA I SA PROVINCIA

dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
Inscripta en el Govern Civil i en la Comisaría general de Segurs, segons mana la Llei.

Director facultatiu: **Dr. Rabadá**

Per a més informes dirigir-se al domicili social:
Rambla St. Joan, 75, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA Y CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts, electroterapia i anàlisis micro-químic d'orina i productes patològics.—Sero Reacció de Wassermann.—Aplicació del 606

Baix la direcció del Dr. Rabadá

Ex intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Metge de les Cases de Socors de Barcelona

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7.—Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit.—Per a'ls pobres, franca, dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja.

Rambla de Sant Joan, 75, principal.—TARRAGONA

FRANCISCO POTAU

Calçat fet

i a la mida

Rambla de Sant Joan, 52

MAGATZEM DE FERRETERIA FUMISTERIA I QUINCALLA

Eines de totes classes.—Objectes per a regalos.—Articles per a magatzems de vins i olis

Macià Mallol Bosch, Carrer de Sant Agustí, 9

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRITORI

— DE —

JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamany.
Escribanies, Plumes Stilogràfiques, pesa-cartes, copiadors, etc.

Gran novetat en pitja-papers amb rellotje veritat.
Postals de totes menes i albums per a les meteixes.

PREUS SUMAMENT BARATOS

FITER Enciclopedia moderna catalana.—Edició Gallach

Léxic Català.—Divulgació de termes tècnics, científics, d'arts i oficis.—Antecedents del ordre històric i geogràfic.—Observacions tecnològiques conexas ab els coneixements artístics, científics i literaris.—Biografies.

Obra que ha merescut grans elogis de un aplec de catalans il·lustres.

Cinc volums; presentació esmerada; planxes en relleu i or; obra genuinament catalana.—Venda a plassos (38 ptes.) i al comptat (35 ptes.)—Present de un moble simbòlic.

Diccionaris de totes les llengües: Català, Castellà, Espanyol-Francés i Francés-Espanyol, Anglès-Espanyol i Espanyol-Anglès.—**Pal-las**, última paraula en aquesta mena de publicacions.—**Diccionar. de Laousse**.

Venda y subscripció de tota mena de diaris y revistes espanyoles y extrangeres: **Centre de Suscripcions de Joan Munté, Kioscos Rambla St. Joan y Rambla St. Carles**.

MOSTELLE — (RAIMOST) —

SUC DE RAIMS SENSE ALCOOL

The Grape Juice C.^o L.^d

Londres i Tarragona

El Vermouth més higiènic.

Un exelent refresc

El millor aliment en les malalties i convalescencia.

Se ven per tot arrèu

Fabricació especial

de sabó de moltes classes
d'oli d'oliva i de coco

J. Monserrat

Gobernador Gonzalez, 16 i 18